

ע"פ 54442/09 - פארס חביש נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחויז בבאר שבע

60 במאי 2020
ע"פ 54442-09-19 חביש נ' מדינת
ישראל

בפני כבוד סגן הנשיאה, השופט אליו ביתן
כבוד השופט ישראל פבלו אקסלרוד
כבוד השופטת יעל יטב
המערער:
פארס חביש
נגד
מדינת ישראל
המשיבה:

פסק דין

כללי

1. נגד המערער ואחר הוגש כתוב אישום בבית משפט השלום קריית-גת בעבירות של ציד חיית בר מוגנת, ציד ללא היתר, החזקת חיית בר והחזקת נשק מחוץ לנרטיק - העבירה الأخيرة יווסה רק לערעורה. נטען בו, שבתאריך 2.9.16 המערער והאחר עסקו ביחד לצורך ציד חוגלוות באמצעות רובה של המערער, והמערער ירה ברובה פגע בחוגלה - שהיא חיית בר מוגנת - ולקח אותה לרכב ששימש אותם. ובעת שהמערער וחברו נסעו ברכב, המערער החזיק את רובה הצד שלו מחוץ לנרטיקו.
2. המערער וחברו כפרו בעבירות המียวצת להם ובית המשפט שמע ראיות, זיכה את האחר מעבירות הצד והרשיעו בעבירת החזקת חיית בר מוגנת, והרשיע את המערער בכל העבירות שייחסו לו.
3. במסגרת גזר הדין, בית המשפט תийיחס לערכיהם החברתיים שנפגעו ממעשה המערער, למידת הפגיעה בהם, למדינות הענישה הנוגנת ולנסיבות ביצוע העבירות, והתיחס לנtiny ונסיבות של המערער, והטיל עליו קנס בסך 6,000 ₪ וחתימה על התחייבות בסך 10,000 ₪. בהמשך, בית המשפט דן בבקשת התביעה לחילוט הרובה והתחמושת שהיא ברשות המערער באירוע העבירה, והחליט ל החלט את הרובה ואת התחמושת.
4. מכאן הערעור.

טייעוני הצדדים

1. המערער מפנה את ערעורו נגד עצם הרשותו, העונש שהוטל עליו, וחילוט הנشك והתחמושת. אשר להרשה, המערער טוען, בעיקר, שהחיפוש שנערך ברכבו, במהלך נמצאה החוגלה המתה, איןנו חוקי, משומם שלא היה לפקיidi רט"ג חדד סביר המצדיק ביצוע החיפוש, וכן יש להתעלם מהראיה שהושגה באמצעותו; שלא הייתה הצדקה לדחות את גרסת המערער; ושמחדלי החקירה לא קיבלו ביטוי הולם בהכרעת הדין; ובסיומו של דבר נותר ספק סביר באשר לאשמה המערער.

לענין העונש, המערער טוען כי העונש שהוטל עליו חורג לחומרה מהעונשים המוטלים במקרים דומים; והquia על בית המשפט להתחשב בגלוי של המערער, עברו הנקוי, היומו בעל רישון ציד במשר שניים ללא כל הרעה בעבירות מתחום זה. ולענין חילוט הנשך, הוא טוען כי נסיבות העונן לא הצדיקו צעד חריף שכזה ושבנסיבות חמורות יותר התביעה הסכימה לחזור בה מבקשתה לחילוט נשך.

2. ב"ג המשיבה סומך את ידיו על פסק דין של בית המשפט קמא ועל החלטתו לחייב את הנשך והתחמושת של המערער, וטעון כי קביעות בית המשפט מבוססות היטוב ומעוגנות בחומר הראיות ואין מקום להתערב בהן.

דין והכרעה

1. עיננו היטב בהודעת הערעור, בפרוטוקולי הדיונים, בהכרעת הדין, בגזר הדין ובהחלטת החילוט, ומשמעותן את טענות הצדדים ובאנו למסקנה שיש לדוחות את הערעורים על הכרעת הדין וגזר הדין ולקבל את הערעור על חילוט הנשך.

2. סיפור המעשה פשוט בתכלית. סיור של פקחי רט"ג נתקל בumaruer בשודות קיוז נגבה בעת שהוא וחברו נסעו ברכbam והumaruer החזק ברובה הצד שלו כשהוא טען ומוחזק שלא בתוך נרתיק. זמן קצר לאחר מכן, נערך חיפוש ברכב בו היוumaruer וחברו ומתחת למושב הנושא נמצאה שקיית ובה חוגלה מתה. פקחים שתפסו את החוגלה התרשםו כי היא מתה זמן קצר קודם לכן. והumaruer הודה בפני פקחים בזירת האירוע, שהוא זה היה שירה בחוגלה.

3. על פני הדברים יש לעובדות בסיסיות אלה כדי להפליל אתumaruer בכך של חיית בר מוגנת לא יותר, החזקת נשך ברכב מחוץ לנרתיק, והחזקת חיית בר מוגנת, והumaruer נדרש להעמיד הסבר סביר למולן.

4.umaruer מודה בהחזקת הרובה שלו ברכב מחוץ לנרתיק.

גרסתו בנוגע לנסיבות החזקה ברכב פתתלה ובלתי עקבית.

בחקירהו ברט"ג מסר שהוא וחברו הבינו בלהקת יוניים בשטח פתוח, הוא ירד מהרכב, יירה יירה אחת לעבר היוניים ופספס. היוניים עפו לעבר מטע סמוך, ואז "עף משחו כמו יונה, יירתי ויצא משחו כמו יונה. במקום יונה, חוגלה. לקחת אותה שמתי יירוק... שמתי בתוך האוטו על הרצפה".

בהמשך,umaruer אמר שהוא "שמע מהאינטרנט" שאישרו לצוד חוגלות, וכך שהגינו הפקחים הוא לא ניסה לבסוף "כי ידעת שזה מאושר". ובסוף אמרתו אמר "בטעות יירתי ביןנה ונפלה חוגלה. לא ידעת ש אסור ולקחת את זה".

בתשובתumaruer לכטב האישום, הוא מסר בין היתר את הדברים הבאים -

"בשטח זה יש עופות מעורבים. ירדתי אליהם, הן עפו ואני פספסתי כדור ראשון. היוניים נכנסו למיטה. הן עפו ממשם ביחיד, יירתי ופצעתי בחוגלה. בלי כוונה. בתום לב..."

بعدותם בבית המשפט מסרumaruer את הדברים הבאים -

עמוד 2

"...היתה להקה בשטח הפתוח, כאילו היה קמח ולא יודע מה, אז אוכלים בשעות הערב, הציפורים אכלו שם... היו שם יונים ותורמים, עצרנו את הרכב... אני ירדתי מהרכב התקרכבי להקה, עפו, יritten באוויר פספסתי והם עפו. נכנסו למטע...היו נינים שנכנסו לשם עפו לא רأיתי אז אני הרמתי את הרובה שלי וירדתי. החלטתי לחפש... בחיפוש שלי מצאתי את החוגלה שמצו אח"כ באותו, אבל אני יודע לפי החוק צריך לדוח לרט"ג זו הטעות שלי..... אחרי שקרأت את החומר ואת חוות"ד ראיתי שהשקייה בצעע אחר והמוחץ לא שליל ואני מגייע לפה, לפי הזיכרון שלי החוגלה שמצו אותה הייתה כבר הרבה זמן, היא הייתה קרה. היא מתה לבד. עובדה שהשקייה הייתה נקייה והידיים שלי היו ללא דם... אבל החוגלה הייתה קרה ללא רוח חיים בכלל, יבשה תפסנו אותה.... ראיתי את הגיף של רט"ג אמרתי אני ארד למסור להם את החוגלה....".

בחיקורתו הנגדית (עמ' 32 מש' 24) השיב:

"היא נפלה ביר. אני לא יודע אם היא נפלה בגל היר של. למיטב זכרוני היא הייתה קרה. אני הבאת את המוצג".

ובתשובה לשאלת "הבא חוגלה שנפלה מהיר?"

השיב: "כן. לא יודע אם זה ממש. אחרי שקרأت את חוות"ד זה נראה חוגלה שהיא מתה בשטח".

5. צוין במאמר מסווג, שעורך חוות הדעת הנוגעת לבדיקה החוגלה המתה (ת/9) - שקבעה כי נמצא בגופה של החוגלה ריסטי מתכת מפוזרים ונמצא כדורית מתכת בצוואר - סימנים האופייניים לירミ מרובה ציד - נפטר, כך שההתביעה לא יכולה להעידו בנוגע לאי בהירות מסויימת בעניין סימון המוצג ואירועו, שבعتיה בית המשפט קבע שלא ניתן לקבוע שכוחות הדעת האמורה מתייחסת לחוגלה שנתפסה ברכב בו היה המערער וחברו, אך אין בחוות הדעת דבר התומך בטענתו הסתמית של המערער שהוא הסיק מקריאת חוות הדעת שהחוגלה שנמצאה ברשותו נהרגה שלא מירי.

6. עיון בגרסאות המערער כשלעצמו, עוד קודם עימונן מול גרסת פקחי רט"ג, מלמד על התפתחות זוחלת של הגרסאות, מאז הגרסה הראשונה בה טען שירה בחוגלה בטעות וסביר שאין מניעה לצד חוגלות וכן ללח את החוגלה, ועד לגרסה האחอรונה בה טען שהחוגלה מתה לפני היר של וללא קשר אליו והוא רק מצא אותה ולח אותה. שני מהותי זה בין הגרסאות, שאין מוסבר בזורה סבירה על ידי המערער, מצדיק את חוסר האמון של בית המשפט בגרסה המערער בעדותו בבית המשפט.

7. בית המשפט קמא ניתח את עדויות הפקחים לפרטיהם, וניתוח זה ומסקנותיו מקובלים علينا.

8. מבלי לשוב ולפרט את עדויות כל אחד ואחד מעדי התביעה, נציג, כי במקרה כולל על עדויות עדי התביעה, שבית המשפט נתן בהם אמון מלא, מתකבלת תמונה ברורה, המוכיחה כראוי את אשמת המערער.

עדויות עדי התביעה עולה שהופעת הפקחים הפתיעה את המערער וחברו שהיו במקום לשם ציד וברכובם הייתה חוגלה מתה. כשרכב הפקחים נגלה לעיניהם, המערער התקופף מיד לעבר תחתית מושב הנושא הקדמי, עליו ישב, בתנוחה המתאימה להסתתרת דבר מתחת למושב (עדות ע.ת. 6 עמ' 21 מש' 9). לאחר מכן, במהלך שהות המערער מחוץ לרכב עם הפקחים ובמהלך חילופי הדברים שלו איתם, המערער לא אמר לאיש מהם שהוא "מצא" חוגלה מתה, או שנמצא ברכבו חוגלה מתה, או שהוא מבקש למסור לידיים חוגלה מתה (עדות ע.ת. 3 עמ' 12 ש' 24-25, עמ' 13 ש' 11-14, ש' 23-29; עדות ע.ת. 4, עמ' 17 ש' 5-7, ש' 28 ואילך).

החולגה נמצאה על ידי הפקחים תוך כדי חיפוש שערכו ברכב, כשהיא מוסתרת עמוק מתחת לכיסא לצד הנהג (עדות ע.ת. 3 עמ' 14 ש' 11-6; והتمונות הבוררות בת/8). עוד בשטח, המערער הודה שהוא זה שירה בחולגה (עדות ע.ת. 2 עמ' 9 ש' 18-18, עמ' 10 מש' 16; עדות ע.ת. 4, עו"ד אור גבאי, עמ' 16 ש' 18, עמ' 17 ש' 31 ואילך). מעדיות הפקחים עולה שגוף החולגה המתה שנמצאה ברכב היה עדין "טרוי" ובמצב גמיש, שאיןנו מתאים לצפידת מות ממושכת (עדות ע.ת. 3 עמ' 12 ש' 15-14, עמ' 21 מש' 21 ואילך). מעדיות הפקחים שהתייחסו לנושא עולה, שבזמן הרלוונטי לא נראה יוניים בסביבה; שכן זה מתΚבל על הדעת שחולגות יעופו ביחיד עם יוניים; ושאין זה סביר שיוניים ימצאו במקום בו לטענת המערער הן היו (עדות ע.ת. 2 עמ' 9 ש' 20; עדות ע.ת. 6 עמ' 22 ש' 18-26, עמ' 24 ש' 16-19, ש' 25). עוד נמסר, כי המערער התבקש להצביע לפקחים על המקום ממנו ירה לעבר העופות ובכל פעם הוא טען שהיה ממקום אחר ובסופו של דבר הוא לא הציע על המקום ממנו ירה - שבסביבתו הקרויבה היו צרכים להימצא תרמייל' הבדורים שנרו. (עדות ע.ת. 2 עמ' 11 מש' 9; עדות ע.ת. 6 עמ' 22 מש' 23)

9. מכלול העדיות כאמור, יוצר תמונה שלמה, הנעה מספק סביר, שהמעערער ירה בחולגה ונטל אותה.

10.

אין חולק על העובדה לחולגה היא חיית בר מוגנת.

11. המערער הודה בהחזקת הרובה ברכב מחוץ לנרטיקו, אך שהרשעתו בעבירה זו אינה שנייה בחלוקת.

12. אשר לטענת ב"כ המערער על אי חוקיות החיפוש שנערך ברכב, נציג, כי טענה זו לא עלתה לפני בית המשפט קמא אלא רק לאחר הכרעת הדין וגורר הדין, בשלב של הדיון בבקשתו לחייב הנשך והתחמושת. שלב הערעור לא נועד לעשיית מקצה שפורים ולהעלאת סוגיות שלא נטען ולא התבררו בערכאה הדינית. ובכל זאת, נתיחס לטענת המערער בקצרה ונΚדים ונציג שלא מצאנו בה ממש.

מר אורי נווה, מנהל המחווז ברט"ג, שהוא במקומות בזמן האירוע, העיד, כי התמונה שראה לפני, שהמעערער יצא מהרכב עם נשך טען שלא נמצא בנרטיק, כשהוא ראה את המערער מבצע תנועה אופיינית המחייבת בהסתדרת דבר מה ברכב, יצרה אצלם את החשד שהמדובר למי שביצעו ציד בלתי חוקי שבטעו היה צורך לבצע חיפוש ברכב. העד הוסיף וצין כי לפני החיפוש, הפקחים ביקשו מהמעערער וחבריו רשות לבצע חיפוש ברכב והם הסכימו. (ראה עמ' 21 מש' 6 ואילך).

עדות זו, שבית המשפט קיבל כמהימנה, מצדיקה ומכויר את החיפוש שנערך ברכב המערער וחברו. ואנו נסיף, כי סיטואציה שהיתה עובר לחיפוש ברכב, מעלה עצמה חשד סביר לביצוע עבירות ציד בלתי חוקי, המצדיק ומכויר חיפוש ברכב.

13.

נוכח האמור, אנו דוחים את ערעור המערער על הרשעתו בעבירות שיותסו לו בכתב האישום.

14. העונש שהוטל על המערער - קנס בסך 6,000 ₪ וחטימה על התחייבות להימנע מעבירה - הולם את מעשי המערער בנסיבותיו ואת מידת אשמו, והוא איןנו חריג מרמת העונשה המקובלת במקרים דומים. איןנו רואים מקום להתערב בו.

15.

אשר לחייב הנשך -

סעיף 12 לחוק להגנת חיית הבר, התשע"ו-1955 (להלן: "החוק לח"ה"), מסמיך את בית המשפט בין היתר לצוות על חילוט כל' ציד ששימושו למעשה עבירה על החוק לח"ה או על תקינה לפיו.

אין חולק שהרובה של המערער שימש לביצוע עבירה על החוק לח"ה ועל כן בית המשפט היה רשאי לחייבו. השאלה היא האם באמנויות מסוימות מקרה מצדך לחייב את הרובה.

עבירות על החוק לח"ה מתבצעות בדרך כלל בטענה, על פני מרחבים גדולים, שאין לרשות האכיפה יכולת של ממש לקיים בהם נוכחות פיקוחית מספקת. בפועל, היקף חשיפת עבירות הצד הבלתי חוקי קטן יחסית ומינימלית העבירות תלויות במידה רבה במשמעות העצמית של האזרחים ובהרטעה הקיימת שלהם.

רובה ציד הוא כל' בעל ערך כספי כשלעצמו. ובנוספ' לכך, רובה זהה יכול להיות בעל ערך מיוחד לבניין, הרגיל אליו במשך שנים. וחילותו הוא סנקציה כואבת.

בהתחשב בטיב עבירות הצד האסור ובקהל היעד להרטעה, יש להניח שחילוט רובו ציד עשוי לתרום להרטעה מפני ביצוע עבירות של ציד אסור.

השגת הרטעה בתחום פשיעה שונים היא מטרת ראייה וחשובה. אולם, גם בענישת עבירות פליליות רגילות ואפילו בחומרות שבahn, ההרטעה היא רק אחד מכלול שיקולי הענישה, ובסתומו של דבר על התוצאה העונשית בכללה לעמוד בהלימה ראייה לחומרת מעשה העבירה בניסיבותו ולמידת אשמו של הנאשם.

פסק הדין שמרבים לצטט בתמיכה לחייב נשק בעבירות הצד הוא רע"פ 1161/04 **מחמוד חאג' יחיא נ' מדינת ישראל** (פורסם בנוב. מיום 05.04.2011), שאישר חילוט רובה ציד על רקע הרשעה בעבירות של ציד ללא רישיון ציד. אולם, עיון מדויק בפסק הדין מלמד שהדין העיקרי בו סב סבב האפשרות לחייב כל' נשק בניסיבות של ביצוע עבירה הרכנת, ניסיון, סיוע ושידול. וiscalות בו אמירות עקרוניות חשובות שלא תמיד מוזכרות בהחלטות בבקשתו לחייב כל' נשק על רקע ציד בלתי חוקי.

כוונתנו היא לדברים הבאים, המופיעים בפסקה 4 בפסק דין -

"... הוראת סעיף 3 לחוק-יסודות: כבוד האדם וחירותו, שלפיה "אין פוגעים בKENINO של אדם", היא בבחינת הוראת על - ובלשון קדמונו "כלל גדול" - בשיטת המשפט שלנו. אם אין הוראה מפורשת בדיון שמקורה ניתן להפיקע את בעלותו של אדם בנכס, או להשעות את זכויותיו בו, לעולם חל הכלל הגדל... . החילוט מכוח סעיף 12(א) לחוק הוא, אפוא, **חריג לכלל והימוש בו חייב להיות זהיר וסקול**. יודגש כי חילוט זה איננו עונש נוסף אלא ציווי הנלהה לעונש שהוטל על העבריין והוא נתון לשיקול דעתו של בית המשפט. מטרתו של הצוויו היא להרחק את העבירה על ידי הוצאתם של כל' המשחתת ששמשו למעשה העבירה מידיו...".

כאן המקום להזכיר שבאותו מקרה, הנאשם היה בעל הרשעה קודמת בעבירות הצד אסור. עיון בכל פסקי דין שהוצגו על ידי ב"כ המשיבה בתמיכה בבקשתו לחייב כל' הנשק, מלמד, שככל המקרים החילוט נקבע על רקע מעשה עבירה שהוא בו מימד מסוים של חומרה מעבר למידה הבסיסית של החומרה הנעוצה ביצוע מעשה עבירה יחיד, או כאשר לנאים היה עבר פלילי קודם באותו תחום.

ת.פ. (טב') 17-03-49967 **מדינת ישראל נ' האשם חסארמה** - הנאשם הורשע בהחזקת חיה מוגנת - **诧בי ארץ ישראל, ובשתי עבירות שונות של ציד והחזקת חיות בר מוגנות מסווג חוגלות וארנבות.**

ע"פ (חי') 14373-02-11 **רשות הגנים הלאומיים ושמורות הטבע נ' נdal כנען**. דבר בשלושה נאים שצד דרבנים באמצעות רובו DIG וחיצים. בית המשפט חילט רק את רובה הדיג של אחד הנאים, שהגיע

מראש לשם ציד דורבניים, ולא חילט את רובי הדיג של הנאשמים האחרים, שמלכתחילה התכוונו ליצאת לדיג ורק בהמשך הדברים פנו לציד דורבניים.

עפ"א (נץ') 162/08 אדיב סלמאן נ' רשות שמורות הטבע והגנים. דובר בכך שביחד עם אחר ציד חוגלוות המערער צד את החוגלוות בירוי של שתי יריות, באזור אסור לציד ובזמן שאין לumaruer ולמי שהואatto רישון ציד.

ע"פ (חיפה) 11-05-20028 מוחמד ابو ריא נ' המשרד לאיכות הסביבה - רשות שמורות הטבע. דובר במערער שעוז לא הפעם הראשונה בה הוא מעורב בעבירות של ציד אסור.

בעניינו, מדובר במערער בן 54. בעל רישיון ציד מזה למעלה מ-25 שנה. ללא כל עבירה ציד או עבירה פלילתית אחרת קודמת. אדם המנהל אורח חיים נורטטיבי ומוסיע. הצד חוגלה אחת. ביריה אחת. באזור מותר לציד. שנשפט על מעשהו לכנס כספי ולהתחייבות להימנע מעבירה דומה בסכום לא מבוטל.

במבט כולל על מכלול הנסיבות הנוגעים לעניין, נראה לנו שבמקרה זה ניתן להימנע מחילוות רובה הצד של המערער, תוך תקווה שהמערער למד את לקחו וייה זה לו תמרור אזירה בווק לבלי ישוב ויחטא בעבירה דומה.

16. סוף דבר, אנו דוחים את ערעור המערער על הרשעתו ועל העונש שהוטל עליו ומקבלים את ערעוונו על חילוות הרובה והתחמושת שלו. בהתאם לכך על המשיבה להחזיר למערער את הנשק והתחמושת שנטפסו ממנו, בכפוף להציג רישון מתאים להחזקתם.

ניתן והודיע היום י"ב איר תש"פ,
06/05/2020 במעמד הנוכחים.

אליהו ביתן, סגן נשיאה ישראל פבלו אקסלרוד, שופט יעל ייטב, שופטת